

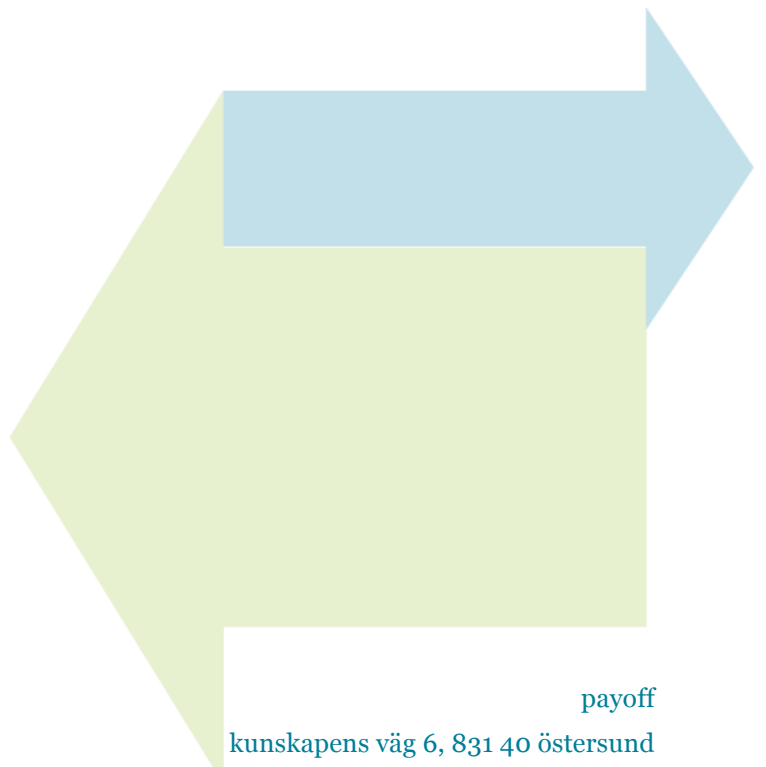

Utvärdering av sociala investeringar

Utvärdering Neighbourhood 2.0

Västerås Stad

Göteborg, 2017-05-15

payoff

kunskapens väg 6, 831 40 östersund
telefon 076-13 41 503 | www.payoff.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning	7
Bakgrund	7
Payoffs uppdrag	7
Upplägg och genomförande	9
Payoffs modeller.....	9
Genomförande av utvärderingen	10
Beskrivning av verksamheten	11
Grundläggande motiv för Neighbourhood 2.0	11
Metodik och målgrupp	11
Syfte och projektmål	13
Syfte	13
Mål.....	13
Resultat/måluppfyllelse	14
Kännedom om målbild och måluppfyllelse	14
Analys och slutsatser	15
Utgångspunkter	15
Framgångsfaktorer	15
Projektledarfunktionen	16
Metoden fungerar	16
NBH-rollen är viktig, men utsatt och svår	16
Genus.....	17
Möjlighet att stödja den befintliga verksamheten	17
Tidiga signaler	17
NBH-profileringen	18
Är otydlighet ett problem?	18
Deltagarnas projekttid påverkar	19
Projektets effektivitet och målgrupp	19
Rätt målgrupp?.....	20
Deltagarnas förmåga	20
Effekter för deltagarna	20
Effekter för eleverna/barnen	20
Effekter för Västerås Stad.....	21
Kostnad för insatsen	21
Implementering	22
Samhällsekonomisk analys	23
Uppdraget	23
NytoSam - modell för samhällsekonomiska utvärderingar	23
Kortsiktiga resultat – deltagarrelaterade	23
Långsiktiga effekter – elevrelaterade.....	23
Beskrivning av typfall för långsiktiga effekter	24
Syftet för den samhällsekonomiska utvärderingen	24
Samhällsekonomisk potential, intäkt, lönsamhet och återbetalningstid	24
Potential.....	24
Intäkter.....	25
Resultat/lönsamhet	25

Återbetalningstid	25
Samhällsekonomiska resultat	25
Intäkter för samhället	25
Intäkter för kommunen/staden	26
Intäkter för regionen.....	26
Intäkter för Arbetsförmedlingen.....	26
Intäkter för Försäkringskassan	26
Intäkter för individerna	27
Lönsamhet för samhället.....	28
Lönsamhet för Västerås stad	28
Lönsamhet för Arbetsförmedlingen	28
Vad kostar det att inte göra några insatser?	29
Effekter av förebyggande arbete.....	30
Vad ska Neighbourhood 2.0 jämföras med?.....	30
Rekommendationer.....	32

Sammanfattning

Projekt Neighbourhood 2.0 är ett projekt som riktar sig mot unga vuxna (20-24 år/Utbildningskontraktet) som inte klarat sina studier och som behöver stöd på sin väg till egenförsörjning genom arbete. Metoden består i att erbjuda lösningsfokuserat stöd där en kombination av studier och arbete inom socialt arbete ingår.

Payoffs uppdrag består i att stödja och utvärdera projekt Neighbourhood 2.0. Uppdraget är uppdelat i två delar; lärande utvärdering och samhällsekonomisk utvärdering

Payoff kan konstatera att det är mycket positivt för deltagarna i projektet att få stöd från projektet. De har tidigare misslyckats med sin skolgång och riskerar att hamna i ett långvarigt utanförskap. Med hjälp och stöttning från projektet får de möjlighet att kombinera arbete med studier. Både deltagare och pedagoger på skolor och fritidsgårdar lyfter fram att modellen med kombination mellan arbete och studier fungerar bra.

Utifrån barn och ungas perspektiv har konceptet med att "unga leder unga" fungerat bra. Eleverna beskriver själva hur de känner att det är lättare att prata med NBH:are än med lärare. NBH:arna finns även tillgängliga på raster och på fritidsgårdar där de ordinarie pedagogerna inte alltid har möjlighet att vara närvarande. Det skapar en ökad trygghet. Samma bild bekräftas av pedagoger och av deltagarna själva.

Det har även funnits en tanke om att intressera deltagarna för socialt arbete, vilket har fungerat. Deltagarna berättar själva hur det tycker att det har varit intressant och meningsfullt att få arbeta med barn och unga på skolor och fritidsgårdar. Det visar sig även genom att flera av deltagarna har fått arbete inom dessa verksamheter efter projektet eller valt att studera vidare på universitetsnivå. Några fortsätter även efter projektet att plugga upp sina gymnasiebetyg samtidigt som de arbetar.

Projektet har sedan det påbörjades genererat följande resultat på deltagarnivå:

- Totalt antal deltagare som fått möjlighet att delta i projektet, dvs. har utbildats och arbetat som Neighbourhoodare är 38 st. Totalt 31 unga män och 7 unga kvinnor.
  - 26 av dessa 38 deltagare har klarat av att genomföra hela insatsen, dvs. de har både klarat av sina studier och sitt arbete som social resursperson på olika skolor och fritidsgårdar.
  - 9 av dessa 38 deltagare är fortfarande pågående i projektet
  - 3 av dessa 38 deltagare avslutades under introduktionen, vilket främst berodde på att upplägget i Neighbourhood inte passade
- Av de totalt 26 deltagare som hittills har avslutats har:
  - 15 av dessa 26 deltagare gått vidare till arbete och arbetar fortfarande idag. Samtliga har arbete utan subvention, men anställningsform och tjänstgöringsgrad varierar.
  - 4 av dessa 26 deltagare kombinerar arbete och att fortsatt plugga upp gymnasiebetyg. Samtliga har arbete utan subvention, men anställningsform och tjänstgöringsgrad varierar.
  - 3 av dessa 26 deltagare har gått vidare och pluggar på universitetsnivå
  - 4 av dessa 26 har behov av fortsatt stöd från AMA Arbetsmarknad och/eller Arbetsförmedlingen.

Den samhällsekonomiska utvärderingen visar projekt NBH skapar en intäkt på samhällsnivå motsvarande 4,2 mkr per år och motsvarande intäkt för Västerås stad är 425 tkr per år. En stor vinnare av insatsen är individerna som i flera fall går från arbetslöshet till arbete eller studier. Flera deltagare har till om med gått vidare till studier på universitetsnivå. Återbetalningstiden för samhället är nio månader. För kommunen är återbetalningstiden 65 månader, vilket beror på att kommunen ensam bär kostnaden för insatsen och att deltagarna inte utgör någon omfattande kostnad för kommunen innan de kommer in i insatsen. Men som insatsen istället ses som en förebyggande åtgärd där deltagarna kan undvika att hamna i ett långvarigt utanförskap med behov av försörjningsstöd så kommer kommunens lönsamhet och återbetalningstid att förbättras betydligt.

Utifrån den kunskap som Payoff har fått under genomförandet av utvärderingen av projekt Neighbourhood 2.0 och med hjälp av vår långvariga erfarenhet från liknande insatser och verksamheter lämnar vi nedan ett antal rekommendationer. Vår förhoppning är att dessa rekommendationer ska kunna ligga till grund för diskussioner och beslut på både strategisk och operativ nivå för att bidra med underlag till beslut om verksamheten ska implementeras och i så fall hur det kan utvecklas ytterligare.

Payoff rekommenderar att Västerås stad och berörda parter genomför följande:

- Ett nära och fungerande samarbete med AMA Arbetsmarknad och Arbetsförmedlingen är en förutsättning för att genomföra den verksamhet som bedrivs inom Neighbourhood 2.0. I samband med diskussioner om en framtida implementering bör arbetsmodellen ses över utifrån ett effektivitetsperspektiv. Effektivitet i detta fall kan ses utifrån möjlighet att ta emot och ge fler deltagare stöd inom ramen för befintliga resurser
- En förutsättning för att flera unga vuxna ska få möjlighet att få stöd från Neighbourhood-verksamheten är att deltagarna byts ut med jämna mellanrum. Under projektiden har denna tid varit cirka sex månader. Samtidigt skapar det frustration hos elever och personal att precis när man lärt känna NBH:arna och fått förtroende för dessa individer så försvinner dom. Vi rekommenderar därför att se över modellen för hur inskolning av nya NBH:are ska gå till. Kan exempelvis förståelsen och delaktigheten hos ordinarie personal öka genom ökad information eller genom att informera på annat sätt? Kan det vara en överlappning mellan nya och gamla NBH-grupper, så att det alltid finns "kända ansikten" i verksamheten?
- Öka tydligheten kring vilka som är NBH:are genom att tydliggöra rutiner kring
  - Användandet av profilkädder och namnskyltar
  - Scheman som visar vilka som jobbar och när
  - Bilder på de NBH:are som finns på just denna skola eller fritidsgård
  - Tydliggöra skillnaderna mellan den kommunala here4U-verksamheten (here4Uneighbourhood) och here4U-verksamheten in föreningsregi.
- Om en verksamhet, motsvarande den som bedrivs inom NBH, kommer att drivas vidare bör det göras utifrån ett strategiskt perspektiv för staden. NBH-resursen bör hela tiden utvärderas om på vilka skolor och i vilka områden den gör mest nytta. Detta måste dock samtidigt ske i förhållande till att kontinuitet lyfts fram som en framgångsfaktor för verksamheten och att det finns en stark förankring för NBH-verksamheten hos den lokala ledningen på skola och fritidsgård. För att lyckas med detta behöver NBH-verksamheten få en tydlig hemvist i organisationen, så att det finns en styrande grupp som har mandat att fatta beslut.

- Om verksamheten drivs vidare och Arbetsförmedlingen även fortsättningsvis kommer att vara en part i rekryteringen och stödet till deltagarna bör Arbetsförmedlingen även bjudas in att delta i den strategiska styrningen av insatsen.
- Frågeställningen angående att hur en varaktig modell för uppföljning av främjande projekt skulle kunna se ut behöver utredas ytterligare, vilket förslagsvis görs genom att berörda parter deltar i gemensam workshop för att diskutera och arbeta med frågan.

Inledning

Bakgrund

Enligt den ursprungliga projektansökan är bakgrunden till projekt Neighbourhood 2.0 (i rapporten ofta benämnd NBH) följande:

here 4 U Neighbourhood var ett pilotprojekt på Bäckby inom ramen för Bäckbysatsningen. I projektet provades nya arbetssätt och metoder inom ramen för here 4 U:s verksamhet med huvudsyfte att ge stöd åt ungdomar i åldern 12-19 år i socialt utsatta situationer, framförallt på fritiden. Västerås stads Bäckbysatsning, fritid och förebyggande och bostadsbolaget Mimer var finansiärer. Projektet pågick under ca 1,5 år, våren 2010 till hösten 2011 och utvärderades på uppdrag av stadsledningskontoret.

Grunden för projektet var det arbetssätt som here 4 U utvecklat i Västerås skolor. here 4 U fanns då på elva gymnasieskolor och trettioen grundskolor i Västerås. here 4 U:s mål är att skolan ska vara en bra plats för alla, både elever och personal. De elever som är med i here 4 U har själva ansökt om att få vara med och målet är att gruppen ska spegla elevunderlaget på respektive skola. I oktober 2013 är ca 500 barn och ungdomar engagerade i here 4U. Eleverna deltar i utbildningar i till exempel konflikthantering, ilskekontroll, medling, drogkunskap, etik och moral. För mer information om here 4 U skola, se www.here4u.se.

Inom skolan finns insatser för att stödja barn och ungdomar men det behövs även insatser utanför skoltid och utanför klassrummet. Det behövs något som fångar upp de ungdomar som inte riktigt finner sig till rätta och som behöver ett ökat stöd på vägen mellan ungdom och vuxen och det är här som here 4 U neighbourhood kan verka med sitt koncept att unga möter unga. Även om det finns fungerande fritidsgårdar i stadsdelarna, så finns det alltid en kategori ungdomar som inte kommer till fritidsgården och som är i behov av stöd. here 4 U Neighbourhood kan fylla upp tiden mellan skolan slutar och kl 18 då fritidsgården öppnar.

Payoffs uppdrag

Payoff har fått i uppdrag att stödja och utvärdera projekt Neighbourhood 2.0. Projektet drivs av *Fritid och förebyggande, Förebyggarcentrum, Västerås Stad*. Utvärderingen innefattar två delar, dels en lärande utvärdering där Payoff agerar processtöd under genomförandet, dels en samhällsekonomisk utvärdering som visar på vilka resultat och effekter som uppstår till följd av de insatser som genomförs i projektet.

Syftet är att synliggöra resultat och effekter, både för att skapa ett lärande i den egna organisationen och hos samverkanspartner men också för att möjliggöra spridning av kunskap till berörda myndigheter och andra intresserade. Syftet är också att skapa en struktur för att få kunskap och tidiga signaler, för att på ett tidigt och tryggt sätt kunna fatta strategiska beslut i projektets styrgrupp.

Inom ramen för uppdraget ska även diskussioner föras ang. hur en varaktig modell för uppföljning av ”främjande projekt” skulle kunna se ut. Intressanta frågeställningar att diskutera är t.ex.; Vilka indikatorer kan kopplas till främjande projekt och på vilket

sätt kan de ge signaler om framtida utveckling för deltagarna? På vilket sätt kan ett projekt stärka friskfaktorer och reducera riskfaktorer? Hur tas projektledningens kompetens och tankar tillvara?

Upplägg och genomförande

Nedan beskrivs vilka modeller som Payoff använder sig av i detta uppdrag.

Payoffs modeller

Payoff arbetar i alla sina uppdrag med fokus på att stödja våra uppdragsgivare att skapa individ-, organisations- och samhällsnytta samt hållbara resultat. För att åstadkomma detta arbetar vi enligt två strategiska modeller; VerkSam och NyttoSam. VerkSam är vår modell för verksamhetsutveckling och NyttoSam är vår modell för samhällsekonomisk utvärdering av satsningar inom välfärden.

VerkSam är en strukturerad och väl beprövad modell för verksamhetsutveckling och utvärdering, med fokus på långsiktiga effekter. Genom att sammanställa relevant bakgrundsinformation och analysera den kan ett syfte för verksamheten arbetas fram. Syftet svarar på Vad verksamheten ska göra, för Vem verksamheten ska finnas och Varför det är viktigt att satsa på verksamheten? Därefter kan mål beslutas för att visa på vad verksamheten ska uppnå. Därpå planeras vilka aktiviteter som ska genomföras för att uppnå målen. Sedan beslutas hur organisationen ska se ut och vilka kompetenser som behövs. Avslutningsvis byggs en struktur för ledning, styrning och uppföljning upp, så att verksamheten får relevant information om måluppfyllelse och tidigt får signaler om behov att fatta strategiska beslut om förändring.

NyttoSam är Payoffs modell för samhällsekonomiska utvärderingar. Den bygger på grundläggande nationalekonomisk teori, Sveriges skattesystem, socialförsäkringssystemet, lagar och regler för arbetsmarknadspolitiska åtgärder och standardkostnader för ett stort antal insatser inom myndigheter och organisationer. Genom att beräkna värdet av det produktionsvärde som en individ som arbetar bidrar med och kostnaden för resursförbrukningen, exempelvis insatser inom kommunen, insatser inom vården, polisinsatser m.m. NyttoSam kan beräkna samhällsekonomisk potential, intäkt, lönsamhet och återbetalningstid. Beräkningarna kan göras i form av totalstudier, urvalsstudier eller urvalsstudier. Det kan ske både som förkalkyler, delkalkyler, kalkyler efter

avslutad insats och framtidsprognoser. Samtliga beräknade resultat kan redovisas på total samhällsnivå och nedbrutet för stad/kommun, region/landsting, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, övrig statlig verksamhet, försäkringsgivarna och för individ/målgrupp.

Genomförande av utvärderingen

Uppdraget påbörjades våren 2015. Under 2015 och 2016 har uppdraget varit lågintensivt till sin karaktär. Omfattningen och resurserna har varit begränsade. Insatserna och närvaron har därför i största möjliga mån samordnats med andra uppdrag. På så sätt har det ändå varit möjligt att vid ett antal tillfällen kunna delta i träffar och kunna genomföra arbetsmöten.

Utöver närvaron på plats har utvärderaren tagit del av skriftlig dokumentation från projektet, exempelvis mötesanteckningar och interna delrapporter. Utvärderaren och projektledaren har även haft kontakt under projekttiden via telefon och mail.

Möten och dialogen mellan utvärderare och projektledare har till stor del bestått i processtödande aktiviteter. Exempelvis har målbilden för projektet bearbetats och samverkan med berörda parter diskuterats.

Avseende den samhällsekonomiska utvärderingen har deltagarnas utveckling diskuterats och studerats för att kunna beskriva på vilket sätt och i vilken omfattning deltagarna har utvecklats med hjälp av stöd från Neighbourhood 2.0. Genom att deltagarna ska tränas och förhoppningsvis öka sitt intresse för socialt arbete har det även varit viktigt för utvärderaren att få en förståelse för hur deltagarna har arbetat med barn och unga och även hur denna, sekundära målgrupp har påverkats av projektet. Ytterligare en sekundär målgrupp är personal inom de skolor och de fritidsgårdar, vilka deltagarna har använt som plattform för att utföra sitt arbete. Underlagen från diskussioner och intervjuer används för att identifiera de samhällsekonomiska resultat som skapas på kort sikt och vilka effekter som skapas på längre sikt.

Beskrivning av verksamheten

Grundläggande motiv för Neighbourhood 2.0

Under den tid som Payoff har följt projekt Neighbourhood 2.0 har vi tagit del av projektdokumentation, haft dialog med projektledare och berörda personer och genomfört intervjuer och fokusgrupper. Där framkommer tydligt att det finns ett behov av den typ av stöd som NBH bidrar med. Verksamheten finns/har funnits i stadsdelarna Skiljebo (Skiljeboskolan, Skiljebogården, Skiljebo centrum m.m.), Önsta-Gryta (Apalbyskolan, Önstaskolan, Önsta fritidsgård, Önsta centrum m.m.) och Bäckby (Bäckbyskolan, Bäckbygården och Bäckby centrum m.m. under första projektåret).

I intervjuer med berörda deltagare i projektet, berörd personal och med unga beskrivs att det behövs extra stöd till barn och unga, utöver vad t.ex. skola och fritidsgårdar har kapacitet att ge i den ordinarie verksamheten. Stödet har då inte något med den direkta pedagogiska verksamheten att göra. Istället är det ett sätt att öka möjligheterna att barn och unga ska bli sedda och uppmärksammade. Detta kan ske på raster i korridoren, på fritiden på fritidsgårdar men i vissa fall även i klassrummen. I klassrummet består då stödet från NBH i form av att ge enskilda elever en ökad trygghetskänsla eller att kunna vara ett stöd till läraren genom att ytterligare en person som representerar vuxenvärlden finns i klassrummet. NBH:arna beskriver hur de genom att finnas där eleverna finns kan skapa trygghet, skapa relationer, hjälpa till på lektioner, visa i handling vilka beteenden som är okej och vilka som inte är okej. Men i de fall de inte kan lösa situationen själva ingår det att föra information vidare till ordinarie personal, så att dessa kan ta över och driva ärende/processen vidare.

I intervjuer framkommer ytterligare en orsak till projektet är att staden bedömer att det behövs en ökad kunskap om att jobba med att stödja barn och unga i deras egen miljö. Det är därför uppfattningen att den metod som NBH använder sig av, dvs. att unga vuxna stödjer barn och unga är både intressant att studera och att det är en framgångsfaktor för att både skapa kontakt och förtroende mellan dessa barn och unga och vuxenvärlden.

När det gäller de unga vuxna som deltar i projektet beskriver de både själva och bekräftas av berörd personal att metoden att kombinera arbete och studier är en lyckad modell. Deltagarna beskriver tydligt hur de anser att de fått en andra chans. Inom ramen för deras ordinarie skolgång har det misslyckats. Men med det stöd som deltagarna får inom projektet och att de samtidigt känner att de kan göra skillnad på riktigt så får de motivation. Kombinationen mellan studier och arbete och sammanhanget att de får hjälpa barn och unga i en situation som de själva kan relatera till skapar meningsfullhet och motivation att anstränga sig i sina studier. I flera fall beskriver de att ytterligare ett resultat är att intresse för socialt arbete har väckts.

Metodik och målgrupp

Projekt Neighbourhood 2.0 vänder sig till unga vuxna, 20-24 år, som behöver extra stöd för att klara sin skolgång och komma in på arbetsmarknaden. Dessa unga vuxna

ska i sin tur arbeta med att stödja unga, 12-17 år, som inte nås av samhällets ordinarie resurser när det gäller att ge stöd till elever.

Remittering av deltagarna till projekt Neighbourhood 2.0 sker med utgångspunkt från Ung resurs/ Utbildningskontraktet. Bland de unga vuxna som får insatser inom ramen för Utbildningskontraktet, så är NBH en av de insatser som de har möjlighet att delta i. När deltagarna har valts ut påbörjas en introduktionsutbildning där arbets sättet i projektet beskrivs, där värdegrundsfrågor bearbetats och där arbetet enligt lösningsfokuserat arbets sätt påbörjas. Introduktionsfasen består av 32 timmar/3 veckor introduktion/utbildning i förebyggande socialt arbete och teambuilding, vilken kan beskrivas av följande punkter:

- Individuella intervjuer
- Lära känna, samarbete
- Here4U historia
- Erfarenheter från tidigare projekt
- Risk/skydd (prevention)
- Positiv feedback, Lösningfokus samtalsmetod
- Konflikthantering, skarpt läge i samtal
- Spela roll, (civilkurage, att göra skillnad)
- Brottsofferjouren för unga brottsoffer
- Socialtjänst/polis
- Barnkonventionen
- Kunskap om våldets mekanismer
- 8 myter om cannabis och spice
- SISU ledarskapsutbildning

Under hela den fortsatta projekt tiden får deltagarna personlig handledning med utgångspunkt från lösningsfokuserat arbets sätt och de övriga block som ingår i introduktionsutbildningen.

Efter genomförd introduktionsutbildning består projektet av följande faser:

Fas: Verksamhet - Aktivt uppsökande verksamhet i skolorna, på fritidsgårdarna, bibliotek, i centrumen mm för att kartlägga behov. Efter några veckor gör deltagarna, tillsammans med projektledaren och samarbetspartners i stadsdelen, en bedömning och prioriterar insatser. Insatserna utvärderas kontinuerligt och nya behov identifieras.

Fas: Utvärdering/plan för framtiden - Utvärdering görs efter utbildningsblocket, deltagarna handleds en gång i veckan och möten med samarbetspartners genomförs kontinuerligt. Insatser utvärderas med ett intervall på cirka varannan-/var tredje vecka under verksamhetstiden.

En individuell utvärdering görs i slutet av jobbperioden för deltagarna, där bl.a. framtidsfrågor diskuteras. En delrapport skrivs efter varje avslutad jobb/praktikperiod.

Fas: Mentorskap/ pay it forward - En önskan finns att deltagarna från en jobbperiod ska "överlappa" nästa grupp med deltagare. Dels för att underlätta för de nya deltagarna i relationen till samarbetspartners, men framförallt ur ett barnperspektiv; att "okeja" de nya deltagarna inför ungdomarna, att ge ungdomarna tid och tillit till de nya deltagarna och för att underlätta för ungdomarna att skapa relationer med de nya deltagarna. Det finns också en kunskap och erfarenhet hos de avslutande deltagarna

att föra vidare till de nya. Till exempel; av ungdomar som behöver extra uppmärksamhet, av det uppsökande arbetet, av redan utförda insatser och upparbetade samarbeten i stadsdelen mm.

I samband med avslut erhåller deltagarna ett intyg vilket beskriver de arbetsuppgifter som de utfört och de utbildningar som de har genomgått.

Syfte och projektmål

I projektansökan för Neighbourhood 2.0 finns följande officiella mål beskrivna för projekt:

- att 36 unga vuxna (20-24 år), ska få erfarenhet och ökad kunskap om socialt arbete, Målet är att 70 procent av deltagarna skall komma i arbetet eller påbörja studier.
- att utvärdera insatsen med en modell för utvärdering av primärpreventiva insatser ur ett samhällsekonomiskt perspektiv,
- att ge unga en tydligare röst i samverkansgrupper på stadsdelsnivå (artikel 12, barnkonventionen),
- att gruppen unga vuxna blir positiva rollmodeller som stärker skyddsfaktorer hos ungdomar i stadsdelen,
- att öka tilliten och förståelsen mellan ungdomar och vuxna,
- att stärka motståndskraft och främja ungdomars positiva utveckling,
- att ge ökad framtidstro bland unga,
- att ge ökad kunskap om ungas levnadsvillkor,
- att minska skadegörelse och brottslighet på stadsdelsnivå.

Under projektets gång har projektet arbetat med att utveckla och förtydliga sin målbild och göra målen mätbara, vilket resulterade i följande syfte och mål:

Syfte

Neighbourhood 2.0 ska ge unga vuxna möjlighet att prova på socialt arbete för att bidra till ökad trygghet i stadsdelen och medverka till ungas positiva uppväxtvillkor.

Mål

- Att ge 36 unga vuxna, mellan 20-24 år, en möjlighet att få erfarenhet och ökad kunskap inom socialt arbete. I samarbete med AMA Arbetsmarknad och Arbetsförmedlingen erbjuda halvtidsjobb till 4-8 personer per antagningsstillfälle.
- Att skapa en modell för preventivt uppsökande arbete, där unga vuxna leder unga, med ett lösningsfokuserat förhållningssätt som grund.
- Att öka den upplevda tryggheten i stadsdelen.
- Att stärka skyddsfaktorer runt målgruppen 12-17 år.

I de intervjuer och fokusgrupper som genomförts med berörda personer och med projektledaren beskrivs även andra viktiga ”mål” för projektet. Följande punkter har lyfts fram i intervjuerna:

- Att deltagarna slutför hela programmet och samtidigt klarar sina studier
- Att skolpersonalen är nöjda med det stöd som de får från NBH:arna
- Att ”slussa in” deltagarna mot socialt inriktat arbete, där deras egna livserfarenheter kan användas för att stödja unga.

Resultat/måluppfyllelse

Projektet har sedan det påbörjades genererat följande resultat på deltagarnivå:

- Totalt antal deltagare som fått möjlighet att delta i projektet, dvs. har utbildats och arbetat som Neighbourhoodare är 38 st
  - 26 av dessa 38 deltagare har klarat av att genomföra hela insatsen, dvs. de har både klarat av sina studier och sitt arbete som social resursperson på olika skolor och fritidsgårdar.
- 9 av dessa 38 deltagare är fortfarande pågående i projektet
  - 3 av dessa 38 deltagare avslutades under introduktionen, vilket främst berodde på att upplägget i Neighbourhood inte passade dessa personer
- Av de totalt 26 deltagare som hittills har avslutats har:
  - 15 av dessa 26 deltagare gått vidare till arbete och arbetar fortfarande idag. Samtliga har arbete utan subvention, men anställningsform och tjänstgöringsgrad varierar.
  - 4 av dessa 26 deltagare kombinerar arbete och att fortsatt plugga upp gymnasiebetyg. Samtliga har arbete utan subvention, men anställningsform och tjänstgöringsgrad varierar.
  - 3 av dessa 26 deltagare har gått vidare och pluggar på universitetsnivå
  - 4 av dessa 26 har behov av fortsatt stöd från AMA Arbetsmarknad och/eller Arbetsförmedlingen.

Dessa resultat betyder att målet med att 36 unga vuxna ska få erfarenhet och kunskap om socialt arbete är uppfyllt. När det gäller att projektet ska utvärderas samhällsekonomiskt, så redovisas detta i nästkommande kapitel i denna rapport. Avseende de övriga målen som finns beskrivna i ansökan är det beskrivningar av resultat och effekter som det finns en förhoppning ska skapas hos barn och unga i skolor och fritidsgårdar samt hur detta i sin tur kan "smitta av sig" till lokalsamhället, exempelvis barnens väg till och från skola, näringsidkarnas situation i stadsdelarna, bibliotekspersonal en situation, polisens situation m.m.

"Mjuka" resultat och effekter låter sig inte fångas i kvantitativa termer, utan har i denna utvärdering istället fångats genom intervjuer och fokusgrupper med berörda parter. Där framkommer tydligt att både deltagare, pedagogisk personal, styrgruppen samt barn och unga anser att det har skapats positiva resultat inom de områden som målen beskriver. Detta utvecklas ytterligare i det kommande kapitlet Analys och slutsatser.

Kännedom om målbild och måluppfyllelse

Inom ramen för arbetet med denna delrapport har en bred grupp personer intervjuats, vilka samtliga har en koppling till NBH-verksamheten. Personer med både operativ och strategisk koppling till projektet har intervjuats.

Bland de intervjuade personerna är det få som känner till målbildens formuleringar eller i vilken omfattning måluppfyllelsen når upp till beslutade mål. Men det finns bred och samstämmig kunskap om projektets uppdrag och stor majoritet av de intervjuade uppger att de anser att projektet gör ett bra jobb och att resultaten i Neighbourhood 2.0 har varit mycket bra.

Analys och slutsatser

Utgångspunkter

Analys och slutsatser i Payoffs uppdrag bygger på dokumentstudier, intervjuer och fokusgrupper med personer som på olika sätt är involverade i NBH samt på samtal med ansvariga i samband med utvärderingens genomförande.

Framgångsfaktorer

Följande, allmänna framgångsfaktorer har framkommit i utvärderingen:

Förankring hos rektor och personal på respektive skola är en förutsättning och en framgångsfaktor. Samma gäller hos fritidsgårdarna. Det vuxna ledarskapet måste stå bakom och skapa en förtroendeplattform för de unga vuxna inom NBH på vilken den kan agera. Att NBH:arna klarar av att bygga upp ett förtroende hos den ordinarie personalen på skolor och fritidsgårdar är en mycket viktig faktor för att det ska bli en bra och lyckad verksamhet för NBH:arna, eleverna och den ordinarie personalen. Trots att det funnits en stor medvetenhet kring detta har det inte alltid fungerat. Det har lett till att NBH-verksamheten på en skola har avslutats, just med anledning av att ledningen på skolan inte såg nyttan med NBH.

Deltagarna har tidigare i livet upplevt ständiga misslyckanden inom skolan. Det är därför av mycket stor vikt att *deltagarna får ett omfattande och nära stöd* för att motiveras till att klara sina studier inom ramen för NBH-verksamheten. Den/de personer som ansvarar för utbildning och handledning av deltagarna i NBH har en mycket viktig funktion för att deltagarna både ska orka och klara av sina studier och att de samtidigt ska klara av det sociala arbetet på ett sådant sätt att barn och unga känner sig trygga.

NBH:arna måste få en *kunskap och medvetenhet* om att de syns och bedöms även utanför skolgården. NBH:arna måste fundera och reflektera över vad som händer om de pratar om att sköta skolgången och inte vara ute och festa för mycket när de träffar elever på skolgården och att de kanske senare träffar samma elev ute på stan när de själva umgås med vänner. Deltagarna behöver även reflektera hur de ska hantera kontakter på sociala medier som de kanske knyter under projekttiden, men sedan ”hänger kvar” efter projekttiden eller varför inte privata telefonnummer ska lämnas ut. NBH:arna måste helt enkelt träna på att hantera svåra situationer. De måste även klarar av att göra bedömningen när den information som de har fått i förtroende från elever eller genom att de bevittnat något på skolgården måste föras vidare till ordinarie personal.

Kombinationen av studier och arbete samtidigt som projektet ger personlig stöttning till deltagarna uppfattas som en mycket viktig faktor till att så många deltagare har genomgått hela insatsen och att så många har klarat av sina studier.

Att *deltagarna i projektet får lön* lyfter de fram som något väldigt viktigt. Det är en stor, mental skillnad för deltagarna att få lön för ett arbete som de utför än att de får

någon typ av bidrag. I deltagarnas resonemang under intervjuer finns ett mycket tydligt reflekterande över hur viktigt det är att de sköter sitt uppdrag när de är ”i tjänst”.

Projektledarfunktionen

Utifrån de intervjuer som är gjorda med både deltagare, men också representanter för skola och fritidsgårdar, är det tydligt att projektledarfunktionen är av mycket stor vikt. Projektledarrollen beskrivs i termer allt ifrån ”jag har fått en extramamma” till ”säkerställer både kunskapsnivå hos deltagarna och förankrar verksamheten hos pedagoger”. När Payoff ställer frågor om vad som gömmer sig bakom dessa beskrivningar framkommer följande parametrar:

- Ett lösningsfokuserat arbetssätt
- En inställning att inte ge upp utan kontinuerligt ge stöd till deltagarna
- Hela tiden motivera till att prioritera studierna
- Ständig dialog och förankring mellan projektet och den ordinarie personalen i skola och fritidsgårdar

Men utifrån vårt perspektiv vill Payoff framhålla att en förlängning av projektledarfunktionen består också av handledarfunktionen. Det är av stor vikt att samarbetet mellan projektledare och handledare fungerar och att handledarna delar samma inställning och värdegrund som projektledaren. Handledarna uppfattas som mycket viktiga personer för att NBH:arna ska känna sig trygga och bekväma i sitt uppdrag.

Metoden fungerar

I projektdokumentation, intervjuer och fokusgrupper med både deltagare, barn och unga i skolan samt med personal i skola och fritidsgårdar har samstämigt framkommit att metoden att ”unga stödjer unga” verkligen fungerar. Deltagarna beskriver hur de får kontakt med eleverna och hur de kan använda sina egna erfarenheter från en jobbig skolgång till något positivt och användbart. Eleverna beskriver hur det känns enklare att ta upp vissa frågor med någon vuxen, men som ändå är i ungefär samma ålder. NBH:arna blir som stödjande vänner, vilka kan hjälpa till både i korridoren, på lektionerna och på fritidsgården. Samma bild bekräftas av pedagoger. Sedan kan diskuteras i vilken omfattning som modellen fungerar. Där finns självklart olika uppfattningar från kategori till kategori och från person till person. Men att den fungerar är samtliga överens om.

NBH-rollen är viktig, men utsatt och svår

NBH:arna får en väldigt viktig funktion när de ska utföra sitt arbete, dvs. stödja barn och unga. Denna funktion måste de känna sig trygga med och känna att de behärskar. Därför är det väldigt viktigt att deltagarna får en relevant utbildning och en nära handledning under hela sitt uppdrag, vilket de också får. NBH:arna behöver både kunskap om socialt arbete och värdegrundsarbete. Deltagarna i NBH är trots allt personer med en begränsad erfarenhet av vuxenvärlden, jämfört med erfarna pedagoger i skolan. Exempelvis visar intervjuerna på hur svårt det kan vara att hitta balansen mellan att vara med den klunga av elever som självmant söker sig till och vill ”hänga” med

NBH:arna jämfört med att upptäcka och stödja de ”osynliga” elever, vilka kanske mer än några andra behöver NBH:arnas stöd.

Det är värt att notera att här skiljer sig berättelserna ganska tydligt mellan deltagare och elever. Deltagarna har en bild av att de hela tiden aktivt arbetar med att söka upp ”osynliga elever” medan eleverna mer beskriver att NBH:arna ofta håller till där de stora klungorna av elever finns. Det är därför sannolikt att introduktionsutbildningen av NBH:are ytterligare behöver diskutera hur deltagarna på ett strukturerat sätt kan arbeta för att hitta och stödja del elever som inte själva vågar ta kontakt.

Genus

Det är inte bara NBH-rollen i sig som är svår. Dessutom finns skillnader i vilka behov tjejer och killar har. I intervjuer med elever framkommer att det efterfrågas fler NBH-tjejer. En tjej i elevgruppen lyfter fram ett mycket tydligt exempel: ”Att prata om mens med en kille funkar inte”. Utifrån den synpunkten är det av stor vikt att NBH-verksamheten reflekterar över könsfördelningen av deltagare där det fram till dags datum fördelar sig med 31 unga män och 7 unga kvinnor.

Å andra sidan har projekt NBH en grundläggande tanke om att intressera deltagare för socialt arbete. Inom sektorn socialt arbete är det i många fall brist på manliga medarbetare och förebilder. Här kan alltså projektet göra skillnad.

Detta är inte någon lätt fråga, men det är Payoffs bedömning att utifrån ett elevperspektiv är det viktigt att det finns fler unga kvinnor med bland NBH-deltagarna, eftersom unga tjejer bland eleverna upplever att det saknas unga NBH-kvinnor som de kan ta kontakt och prata med.

Möjlighet att stödja den befintliga verksamheten

NBH är, rätt använd och väl förankrad, ett resurstillskott i den ordinarie verksamheten. Det möjliggör att kunna finnas närmare barn och unga i skol- och fritidsmiljö, att barn och unga ska kunna känna sig sedda och att fler aktiviteter kan genomföras. Exempelvis kan NBH:are finnas i korridorer och på skolgårdar på raster på ett sätt som de ordinarie pedagogerna inte har förutsättningar att hinna med.

Tidiga signaler

Förebyggande insatser är i grunden en insats som genomförs innan något har hänt och för att minska risken för att problem uppstår i framtiden. Men arbetssättet inom NBH visar att det även kan användas för att fånga upp mer akuta händelser där antingen NBH-deltagarna kan agera direkt eller att de kan vara en kanal och ett känslspröt för att fånga upp signaler från elever, vilka inte vill eller vågar berätta om sina problem för en vuxen pedagog. Det är Payoffs bedömning att här fungerar modellen med att unga leder unga på ett bra sätt. NBH-deltagarna blir den brygga mellan eleverna och vuxenvärlden som var tanken när projektet utformades.

NBH-profileringen

Kan en tröja göra skillnad? Det kanske vid första tanken känns som en icke-relevant fråga när det gäller att analysera på vilket sätt som NBH-projektet har fungerat. Men de profilkläder som deltagarna har på sig visar sig ha en relativt stor betydelse. För deltagarna skapar det en vi-känsla samt en känsla av stolthet och ansvar. När det har profilkläderna på sig signalerar det att de ”i tjänst” och har ett tydligt uppdrag. Det är också med stolthet som de intervjuade deltagarna beskriver sitt arbete och vilken viktig funktion som de anser att de fyller.

För barn och unga signalerar profilkläderna att den som bär tröjan finns där för dem och att det är en person som man kan vända sig till för att få stöd och hjälp. Det skapar helt enkelt trygghet bara att veta att en NBH:are finns i korridorerna. För pedagogerna bidrar det till att underlätta både pedagogiska, trygghetsskapande och praktiska problem. Genom att de enkelt kan urskilja NBH:arna kan de snabbt göra bedömningen om det finns obehöriga på skolan och vilka personer som de kan använda sig av som stöd i sitt ordinarie uppdrag för att ge eleverna en trygg tillvaro och ett bra pedagogiskt stöd.

Profilkläderna blir ett sätt att till viss del överbrygga förtroendeklyftor och snabbare få kontakt. Även om en elev eller en pedagog inte känner igen eller känner till en enskild NBH:are så vet de att NBH:arna står för trygghet och vilken hjälp de kan stödja med. Det blir då enklare att ta kontakt och inleda ett samtal, än om NBH:aren är en helt okänd person. Därför är det viktigt att NBH:arna verkligen får tillgång till och faktiskt använder sig av sina profilkläder, vilket har framkommit inte alltid är fallet. Att profilkläderna inte används kan ju både bero på att personen inte tagit på sig sin tröja, men det kan även bero på att det helt enkelt saknas profilkläder. Oavsett orsak bör detta vara enkelt att åtgärda. Samma sak gäller för namnbrickor, vilka inte heller används i den omfattning som elever och pedagoger önskar.

Är otydlighet ett problem?

Deltagarna i NBH är till stor del på det klara med vilken verksamhet de tillhör och vilket uppdrag de har. Men när samma fråga ställs till unga på skolorna eller till pedagogerna blir det otydligare. Otydligheten består troligtvis dels i att alla inte förstår att både finns en kommunal here4U-verksamhet (here4U neighbourhood) och en here4U-verksamhet i föreningsregi och att dessa två ibland bedriver verksamhet på samma skolor. Dels består otydligheten delvis i att representanter från de två organisationerna rör sig på samma platser, till viss del har liknande uppdrag och inte alltid kan identifieras med sina profilkläder. På samma sätt som profilkläder kan vara en framgångsfaktor för att överbrygga förtroendeklyftor, så resulterar avsaknad av profilkläder på motsvarande sätt negativa effekter. Elever lyfter åter igen fram att namnskyltar ofta saknas. Att veta en persons namn är ytterligare ett sätt att minska tröskeln mellan NBH:arna och de som de finns till för.

Från pedagogernas sida efterfrågas enkla och tydliga hjälpmedel för att snabbt kunna få en överblick av **vilka** NBH:are (namn och bild) som för närvarande kommer att röra sig i skolans och fritidsgårdens lokaler samt **när** (schema) dessa personer finns på plats. Detsamma gäller eleverna, men de signalerar inte detta lika tydligt i intervjuerna. Däremot beskriver pedagogerna i sina intervjuer att de ofta får frågor från ele-

verna om vilka NBH:are som är på skolan och vilka tider som de finns på plats. Även här finns möjlighet att med enkla medel förbättra upplevelsen av NBH-verksamheten.

Deltagarnas projekttid påverkar

En mycket viktig parameter i projektet är den relations- och förtroendeskapande process som NBH:arna ständigt är en del av. Den avser självklart barn och unga som de möter på skolor och fritidsgårdar. Men den avser i lika stor utsträckning all den ordinarie personal som de möter i sitt uppdrag. Detta är en svår och i vissa fall komplicerad process, vilken NBH:arna troligtvis har begränsad erfarenhet av. Därför är det viktigt för alla parter att processen får ta tid och att alla parter även förstår att den gynnas av att det finns en tydlig struktur i NBH:arnas närvaro.

Ett problem i den förtroendeskapande processen, vilket blir tydligt både utifrån elever och pedagoger, men även utifrån deltagarnas perspektiv är den begränsade projekttiden för varje deltagare. Både lärare och elever uttrycker ”precis när vi lärt känna NBH:arna så försvinner dom”. Att deltagarna ”bara” finns med i projektet/verksamheten under sex månader för att sedan bytas ut mot någon ny skapar många nystarter i de relationer som håller på att byggas ut. Det påverkar tydligt processen att skapa relationer och förtroende.

Ytterligare en faktor som påverkar är att både personal och elever beskriver att de scheman som NBH:arna arbetar efter är otydliga och i vissa fall okända. Det skapar osäkerhet och frustration kring när NBH:arna ska vara på plats och vem/vilka som i så fall dyker upp. Tydligare både uppstarter och avslut av NBH:arnas arbete på skolor och fritidsgårdar skulle kunna bidra till en ökad kännedom bland elever och pedagoger när det kommer nya ansikten och när välkända ansikten kommer att försvinna.

Projektets effektivitet och målgrupp

Deltagarna som får möjligheten att delta i Neighbourhood 2.0 har samtliga, av olika anledningar, haft svårt att klara sin skolgång på gymnasienivå och därigenom även svårigheter att komma vidare till fortsatta studier eller att klara av att komma in på arbetsmarknaden. Efter att de fått stöd från Neighbourhood har fram till dags datum cirka 60 procent av deltagarna gått vidare till arbete och även lyckats behålla sin anställning. Ytterligare drygt 10 procent har efter Neighbourhood gått vidare till universitetsstudier. Ytterligare 15 procent kombinerar idag studier och arbete. Totalt innebär det att 85 procent av de deltagare som klarat av att genomföra hela insatsen idag är i arbete eller studier. Av de kvarvarande 15 procenten är hälften arbetssökande och den andra hälften finns inom andra insatser hos AMA Arbetsmarknad. Dessa 15 procent av deltagarna kommer även fortsättningsvis behöva stöd på sin väg till egenförsörjning. Det totala antalet drop outs i projektet är 10 procent och samtliga avslutades redan under introduktionsfasen. Ingen deltagare som har gått vidare efter introduktionsfasen har blivit en drop out.

Payoff kan konstatera att projektet har lyckats väl i sin ambition att stödja deltagarna till arbete alternativt fortsatta studier. 85 procent får anses som en mycket hög andel.

Rätt målgrupp?

Med den höga andelen av deltagarna som går vidare till arbete och studier i åtanke kan det vara relevant att analysera om projektet har arbetat med rätt målgrupp, eller om det finns risk att deltagarna stått närmare arbetsmarknaden än vad den grundläggande tanken med projektet var. Rekryteringen av deltagarna till Neighbourhood 2.0 har skett genom AMA Arbetsmarknad och Arbetsförmedlingen, utifrån vad som gäller för Utbildningskontraktet, det vill säga att det är inte projektet själva som har valt ut deltagarna. Det är därför Payoffs bedömning att projektet har arbetat med rätt målgrupp.

Deltagarnas förmåga

Att 85 procent av deltagarna har gått vidare till arbete eller studier indikerar tydligt att deltagarna i grunden har de förmågor (kompetensmässiga, sociala, fysiska) som krävs för att klara ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Trots detta har deltagarna inte klarat av den grundläggande gymnasiala skolgången. Payoff vill därför poängtera vikten av att stödja målgruppen unga vuxna på det sätt som Neighbourhood har gjort. Med rätt stöd har målgruppen stor potential att varaktigt klara av att försörja sig själva genom arbete. Men utan stöd finns en uppenbar risk att flera i målgruppen antingen inte alls kommer att klara av att försörja sig genom arbete eller i alla fall att deras introduktion på arbetsmarknaden kraftigt försenas och/eller inte blir hållbar över en längre tid.

Att målgruppen faktiskt har den förmåga som efterfrågas på den ordinarie arbetsmarknaden stöds även av det faktum att deltagarna i Neighbourhood, vilka har gått till arbete, har gjort det till anställningar som inte är subventionerade.

Effekter för deltagarna

Följande effekter har identifierats på deltagarnivå:

- klarar av skolgången
- får intresse för socialt arbete
- skapar stolthet att kunna göra skillnad för barn och unga och att dessutom deras egna erfarenheter (vilket långt ifrån alltid är positiva) kan komma till användning och göra skillnad.
- får en ekonomisk försörjning som är meningsfull
- får ett professionellt nätverk, vilket bidrar till att öka deras möjligheter att få arbete
- personlig utveckling i form av stärkt självförtroende och utvecklad förmåga att kommunicera och fungera socialt i en arbetsituation.
- Ökad motivation att ta ansvar för sitt eget liv genom att satsa på studier och arbete
- En allmänt ökad förståelse för vuxenlivet och vad det kräver
- Ökad kunskap och förtroende för myndigheter

Effekter för eleverna/barnen

Följande effekter har identifierats på elevnivå:

- Tydligt att NBH:arna skapar trygghet för utsatt barn i skolor och fritidsgrändar

- Blir en brygga till vuxenvärlden och någon som är lättare att prata med än t.ex. en lärare
- Känner sig sedda på ett annat sätt än när enbart den ordinarie personalen finns på plats

Effekter för Västerås Stad

Följande effekter har identifierats på kommunnivå:

- deltagarna lyckas avsluta sina gymnasiestudier
- deltagarna blir i stor utsträckning intresserade av socialt arbete
- Målet med att 70 procent av deltagarna ska komma i arbete eller studier överträffas. I dagsläget har 26 av 29 avslutade deltagare kommit i arbete och studier, vilket motsvarar ca 90 procent.
- det skapas en kvalitetsökning i de verksamheter och miljöer där NBH:arna utför sitt arbete, exempelvis genom ökad trygghet och att NBH:arna möjliggör ökat antal aktiviteter på fritidsgårdar.
- Deltagarna får ett ökat förtroende för myndigheter, vilket de även sprider vidare till de barn och unga som de möter
- Minskad arbetslöshet i målgruppen
- Bättre arbetsmiljö och avlastning för personal i den ordinarie verksamheten på skolor och fritidsgårdar
- Men det har även framkommit att exempelvis representanter för det lokala näringslivet, lokaltrafikens busschaufförer och bibliotekspersonal känner sig trygga och ser positiva effekter av att NBH:are finns närvarande.

Kostnad för insatsen

I intervjuer med ungdomar, deltagare i projektet, personal på skolor och fritidsgårdar samt representanter för den strategiska ledningen i Västerås stad framkommer det tydligt att NBH-verksamheten har varit lyckad. Det visar också uppföljning av de resultat som deltagarna har skapat genom att klara av sina studier och komma i arbete, men även har de visat sig mogna att stödja och hjälpa både elever i direkt kontakt och indirekt genom att stödja lärare och pedagogisk personal att klara av att "se" utsatta elever. Men projektet kostar ganska stora pengar.

Projekt Neighbourhood 2.0 pågår i tre år och har en beviljad budget på 3 335 000 kr. I projektet kommer totalt 38 deltagare att tas in och få stöd i sin fortsatta utveckling mot arbete, studier och egenförsörjning genom arbete. Det betyder att kostnaden per deltagare är drygt 88 000 kr. I denna summa ingår inte kostnaden för deltagarnas försörjning, vilken någon part i samhället hade ansvarat för även om de inte hade ingått i projekt NBH.

Kostnaden per deltagare ligger strax över den genomsnittliga kostnaden på 82 000 kr per deltagare för samtliga utvärderingar som Payoff har gjort. Samtidigt är det sannolikt att anta att målgruppen i Neighbourhood i genomsnitt står närmare arbetsmarknaden än vad genomsnittsdeltagaren gör i de utvärderingar som Payoff har gjort. Är det då rimligt att samhället och Västerås stad satsar dessa resurser på målgruppen? Det viktiga som Payoff vill framhålla är att inte bara titta på kostnaden för en insats. Vi vill även lyfta fram vilka intäkter som skapas med hjälp av de satsade resurserna. Det är detta som vi gör i kapitlet Samhällsekonomisk analys. Men vi kan redan i detta

skede av rapporten lyfta fram att projekt Neighbourhood har bidragit till att en hög andel av deltagarna har kommit i arbete och studier, vilket både omedelbart och på sikt skapar stora samhälls- och kommunalekonomiska värden. Därför anser vi att insatsen inte enbart bör bedömas utifrån kostnaderna, utan istället bedömas utifrån vilken lönsamhet (intäkter minus kostnader) som Neighbourhood skapar, det vill säga hur stor nytta skapar insatsen i förhållande till de satsade resurserna. Ett bredare perspektiv än bara kommunens ekonomi bör lyftas fram. När individer kommer i arbete skapar det positiva ekonomiska effekter i många sektorer i samhället.

Implementering

I dagsläget finns inget beslut om implementering och hos projektledningen finns ingen kunskap om Neighbourhood kommer att implementeras i någon form eller om det kommer att avslutas när projektiden är slut. Hos styrgruppen beskrivs att det finns en ambition att arbeta med denna typ av insatser även i framtiden. Innan ett eventuellt beslut om implementering fattas behöver en bedömning göras om NBH-modellen är så pass effektiv att den fungerar bättre än andra metoder och insatser som riktar sig till samma målgrupp. Det behöver naturligtvis även ifrågasättas om en verksamhet som NBH ska finnas över huvud taget i förhållande till andra prioriteringar som Västerås stad måste göra in sin verksamhet och i sin budget.

Utvärderarnas erfarenhet från implementeringsprocesser är att dessa processer behöver betydligt mer styrning och resurser även vad många huvudmän inser. I dagsläget ser vi inte att implementeringsfrågan aktivt bearbetas i styrgruppen eller i några andra, strategiska forum. Om inte frågan omgående lyfts upp för en mer aktiv diskussion finns risk att handlingsutrymmet med tiden blir allt för litet och att det kan påverka möjligheterna att ta tillvara på de positiva erfarenheter och resultat som har upparbetats inom ramen för Neighbourhood 2.0.

Oavsett vad beslutat om implementering blir behöver det föregås av en tydlig analys, vilken förhoppningsvis kan få stöd av kunskap i denna rapport. Men det är även viktigt att inse att en implementeringsprocess tar tid och att det nu inte finns så stort manöverutrymme kvar. Det börjar helt enkelt blir bråttom.

Inom ramen för analysen om implementering bör regelverket för anställning och studier för NBH:arna analyseras. Förutsatt att det fattas ett beslut om att fortsätta verksamheten måste den vara synkroniserad med aktuellt regelverk för aktuella ersättningsystem och arbets sätt inom Arbetsförmedlingen och AMA Arbetsmarknad. Analysen bör även innefatta att diskussioner om andra typer av arbetsplatser kan vara aktuella för NBH:arna. Från handledarna framkommer att de anser att inte alla NBH:are passar in för att arbeta på skolor och fritidsgårdar utan att andra sektorer skulle passa bättre.

Samhällsekonomisk analys

Uppdraget

Inom ramen för denna utvärdering av projekt Neighbourhood 2.0 har Payoff i uppdrag att göra en utvärdering av vilka samhällsekonomiska intäkter som skapas och visa på hur dessa förhåller sig till kostnaderna för projektet, dvs. projektets lönsamhet.

De direkta och kortsiktiga resultaten är en beskrivning av den utveckling som deltagarna projektet genomgår, när det utvecklas från arbetslöshet till arbete och studier. Mer indirekta och långsiktiga effekter tar även höjd för den påverkan som projektet kan ha på barns och ungas utveckling i skolan, så att det på sikt klarar sin skolgång på ett bättre sätt.

Utvärderingen utgår från de deltagare som är avslutade i projektet.

NyttoSam - modell för samhällsekonomiska utvärderingar

Den samhällsekonomiska utvärderingen och analysen har gjorts med hjälp av Payoff's modell NyttoSam, vilken redovisar de samhällsekonomiska resultaten och effekterna för samhället som helhet samt för kommun/stad, landsting/region, Försäkringskassa, Arbetsförmedlingen, övrig statlig verksamhet och deltagarna. Tanken med att visa de samhällsekonomiska effekterna är att:

- Visa på de osynliga kostnaderna av utanförskap.
- Beräkna intäkterna av förebyggande och rehabiliterande arbetslivsinriktade insatser.
- Beskriva hur den ekonomiska nyttan fördelar sig mellan parterna och vad som uppnås för samhället.

Sammantaget ger utvärderingen en helhetsbild som kan ligga till grund för hur fortsatta satsningar och investeringar i välfärden kan göras på ett långsiktigt och hållbart sätt och vilka mål som kan vara realistiska.

Kortsiktiga resultat – deltagarrelaterade

Av de 38 deltagare (varav nio fortfarande är pågående) som har tagits in i projektet har 26 gått vidare till arbete eller studier. För samhället och kommunen innebär det att deltagarna går från en relativt passiv försörjning till att aktivt arbeta eller studera. Arbete ger omedelbara, positiva samhällsekonomiska effekter genom att det skapas ett produktionsvärde. När det gäller studier är det i det korta perspektivet en ökad kostnad för samhället, men där både erfarenhet och forskning visar att det är en bra väg till att få ett varaktigt fäste på arbetsmarknaden. Kostnader för utbildning bör därför ses som en investering, vilken ger framtida intäkter.

Långsiktiga effekter – elevrelaterade

Förutom de resultat som kan relateras direkt till deltagarna i projektet är det troligt att mer långsiktiga effekter uppstår. Detta kan exempelvis vara att projektet bidrar till att undvika framtida lidande och ekonomiska effekter genom att barn och unga hamnar

”på rätt spår i livet”. I så fall undviks, förutom individuellt lidande, resursförbrukning inom polis, rättsväsende och kriminalvård. I vilken om fattning det sker som ett resultat av just Neighbourhood 2.0 är väldigt svårt att ha någon uppfattning om.

När det gäller de mer långsiktiga effekterna kommer vi istället att fokusera på hur många barn och unga måste projektet ”rädda” för att det ska vara lönsamt. Därefter är det upp till läsare att bedöma om de effekter som insatsen skapar är tillräckliga eller inte.

Beskrivning av typfall för långsiktiga effekter

Grundtanken med allmänna och förebyggande insatser är att om en aktör sätter in en insats idag ska det leda till att framtida kostnader förhindras. I projekt NBH skulle det kunna motsvaras av att en elev får stöd av NBH:are så att hen känner sig trygg att gå till skola och fritidsgård. I förlängningen leder till att eleven klarar av sin skolgång på gymnasienivå på ett sådant sätt att betygen räcker till fortsatta studier eller till att eleven kan få ett arbete en termin tidigare än utan att hen hade fått stöd från NBH.

Med detta resonemang ses kostnaden för projekt NBH som en investering som ger återbetalning på längre sikt, dvs. så långt fram som när eleven gör sitt inträde på arbetsmarknaden.

Syftet för den samhällsekonomiska utvärderingen

Syftet med utvärderingen är att i ett första steg visa på kostnaderna för deltagarnas utanförskap och marginalisering. I ett andra steg beräknas nyttan av insatsen och effekterna av projektet synliggörs för hela samhället, olika aktörer och deltagarnas ekonomi. Genom att kostnaderna för insatsen jämförts med vilka intäkter insatsen leder till på kortare och sannolikt på lite längre sikt kan åtgärdens lönsamhet bedömas ur ett socialt investeringsperspektiv istället för att enbart fokusera på kostnaderna under ett budgetår.

Den samhällsekonomiska utvärderingen ska ge en helhetsbild av projektets effektivitet och lönsamhet. Genom analysen redovisas hur fördelningen av kostnader och ”nytta” kan variera mellan olika samhällsaktörer (myndigheter). Ytterligare användningsområden av den samhällsekonomiska utvärderingen är att underlätta spridning, lärande och ta fram underlag för beslut om satsningar som innebär höga initiala kostnader, men som sannolikt är lönsamt på sikt.

Samhällsekonomisk potential, intäkt, lönsamhet och återbetalningstid

Nedan följer förklaring och definition av några centrala begrepp i den samhällsekonomiska utvärderingen.

Potential

Samhällsekonomisk *potential* motsvarar den samhällsekonomiska kostnad som individen/målgruppen utgör på grund av att de inte arbetar och/eller förbrukar extra stora samhällsresurser. Om insatsen som utvärderas har varit effektiv kommer det att bidra

till att individen arbetar mer och mår bättre. Då kommer potentialen att minska från Före-läget till Efter-läget, dvs. den samhällsekonomiska kostnaden för individens ut-
anförskap har minskat. Om alla deltagare kommer i heltidsarbete utan subventioner
och ingen av deltagarna har kvar något behov av stöd har all potential frigjorts.

I tabell nedan framgår insatsens samhällsekonomiska potential för deltagarna i pro-
jekt NBH. Med det avses vilket samhällsekonomiskt värde som på kort sikt - 12 måna-
der - maximalt kan uppnås när insatsen startade, kopplat till den population som in-
går i utvärderingen.

Intäkter

Samhällsekonomiska *intäkter* består dels av värdet av den ökade produktionen som
individerna åstadkommer i EFTER-läget jämfört med FÖRE-läget, dels av värdet av
den minskade resursförbrukning som är ett resultat av att individerna mår bättre och i
större utsträckning klarar sig själva. Intäkterna är årligen återkommande så länge som
individen klarar av att behålla den status som föreligger i EFTER-läget. Utvecklas in-
dividen ytterligare kommer intäkterna att öka och försämras individens status kom-
mer de framtida intäkterna att minska.

I tabell nedan redovisas en sammanställning över de intäkter insatsen har genererat
på kort sikt (ett år) och på medellång sikt (fem år) för samhället som helhet samt upp-
delat på kommun, landsting och stat.

Resultat/lönsamhet

Samhällsekonomisk *lönsamhet* består av värdet som finns kvar efter att kostnaderna
för projektet har räknats bort, dvs. intäkter minus kostnader. Eftersom intäkterna är
årligen återkommande medan projektkostnaden är en engångspost kan lönsamheten
på kort sikt vara låg eller negativ, medan den på sikt kan skapa betydande värden i
samhället. Ett alternativt sätt att beräkna lönsamheten är att "skriva av" projektkost-
naden under de antal år som insatsen bedöms ha effekt på deltagarnas beteende.

Återbetalningstid

Samhällsekonomisk *återbetalningstid* är den tid som det tar för samhället att få till-
baka de resurser som har satsats i projektet Neighbourhood, dvs. den tid det tar att
skapa intäkter som överstiger projektkostnaden.

Samhällsekonomiska resultat

Nedan beskrivs de samhällsekonomiska resultaten för projekt Neighbourhood 2.0. Vi
förklarar även de bakomliggande orsakerna till varför dessa resultat har uppkommit.

Intäkter för samhället

Genom satsningen på projekt NBH ökar samhällets intäkter på grund av det ökade
produktionsvärde som deltagare skapar när det kommer i arbete. Samhället påverkas
även positivt av att deltagare minskar sitt behov av olika typer av handläggare, exem-
pelvis handläggning av aktivitetsstöd. På kort sikt får samhället däremot ökade kost-
nader för utbildning.

I denna samhällsekonomiska prognos motsvarar intäkterna som skapas 161 tkr per deltagare och år. För hela gruppen på 26 deltagare (avslutade) motsvarar det en intäkt på 4,2 mkr per år.

Intäkter för kommunen/staden

I Före-läget har kommunen inte några större kostnader för målgruppen, eftersom de flesta deltagarna har sin försörjning via föräldrar eller via aktivitetsstöd. När deltagarna sedan kommer i arbete och studier ökar kommunens skatteintäkter, men samtidigt ökar kostnaderna för kommunal utbildning. Den totala intäkten för kommunen efter ett år blir positiv, 425 tkr per år. Om de deltagare som går till utbildning på sikt avslutar utbildningen och därefter kommer i jobb kommer kommunens intäkter att öka genom att både skatteintäkterna ökar ytterligare och att kostnaderna för kommunal utbildning minskar.

Ytterligare en kommunalekonomisk effekt som skulle uppstå på sikt, i förhållande till att projekt NBH inte hade genomförts är att flera deltagare förr eller senare skulle bli beroende av försörjningsstöd. Att undvika denna potentiella, framtida kostnadsökning för kommunen skulle i så fall förbättra den kommunala kalkylen ytterligare.

Det betyder att Västerås stad, genom att ta ett större ansvar för individernas utveckling i ett tidigt stadium skapar mervärden båden för individerna, den egna kommunen och samhället jämfört med att passivt titta på tills deltagarna dyker upp och är i behov av försörjningsstöd.

Intäkter för regionen

Bedömningen är att deltagarna i projekt NBH mår så pass bra att de inte förbrukar några större mängder vård, varken i Före- eller Efter-läget. Det betyder att regionens vårdkostnader inte påverkas in någon betydande omfattning. Däremot ökar regionens skatteintäkter när deltagare kommer i arbete, vilket totalt sett skapar en positiv intäkt för regionen. Intäkten motsvarar 231 tkr, vilken är årligen återkommande.

Men erfarenheten visar att om individer långvarigt hamnar i utanförskap så mår de sämre och är i behov av mer stöd från vården. Genom satsningen på projekt NBH är det därför troligt att en framtida, ökad vårdkostnad kan undvikas.

Intäkter för Arbetsförmedlingen

Innan deltagarna får möjlighet att delta i projekt NBH är flera av deltagarna försörjda via aktivitetsstöd, vilket till största delen påverkar Arbetsförmedlingen (viss administration hos Försäkringskassan). När deltagarna kommer i arbete minskar Arbetsförmedlingens kostnader, vilket i våra kalkyler ses som en ökad intäkt. Genom att anställningarna inte är subventionerade ökar inte heller detta Arbetsförmedlingens kostnader. Den totala, positiva resultatet för Arbetsförmedlingen motsvarar en ökad intäkt på 307 tkr per år.

Intäkter för Försäkringskassan

Genom att det inte är några deltagare som är sjukskrivna vare sig före eller efter de kommer till projekt NBH påverkas Försäkringskassan endast marginellt. När delta-

gare kommer i jobb med hjälp av NBH påverkas Försäkringskassan i mindre omfattning genom minskad administration av aktivitetsstöd.

Intäkter för individerna

Individerna är stora vinnare. Individerna kan med hjälp av projekt NBH både bryta sitt utanförskap och få ökade intäkter. Det sker genom att många i Efter-läget har arbete med lön eller studerar jämfört med att riskera att hamna i ett långvarigt utanförskap och behöva försörja sig via försörjningsstöd. Med tanke på vad som framkommit i intervjuer så är det inte otroligt att även de som studerar på sikt kan komma in på arbetsmarknaden. De långsiktiga effekterna kan därmed öka ytterligare jämfört med det resultat som vi redovisar här, dvs. efter ett år. Deltagarna ökar sina intäkter med 2,0 mkr per år, dvs. 77 000 kr per individ år. Den stora ökningen består till stor del i att individer som i Före-läget är försörjda av familjen kommer i arbete med lön.

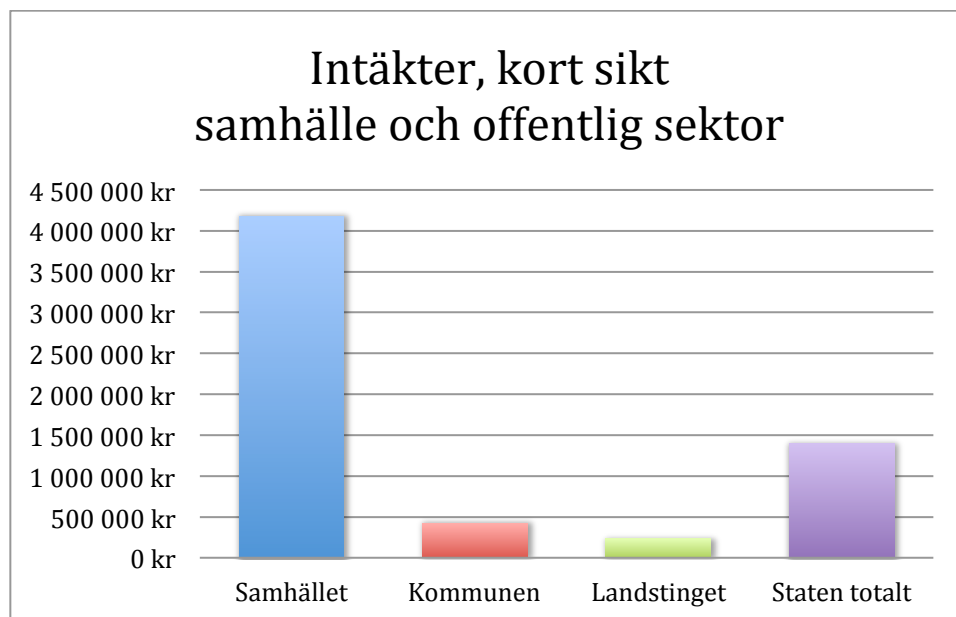
Tabell 1. Sammanställning för samhället av intäkter, lönsamhet, potential och återbetalningstid.

Nyckeltal per aktör	Utfall Neighbourhood 2.0*
Intäkter, samhället efter ett/fem år	4,2 mkr/21 mkr
Intäkter, kommunen/staden efter ett/fem år	425 000 kr/2,1 mkr
Intäkter, landsting/region efter ett/fem år	231 000 kr/1,1 mkr
Intäkter, staten totalt efter ett/fem år	1,4 mkr/7 mkr
Ökad disponibel inkomst för deltagarna efter ett/fem år	2 mkr/10 mkr
Lönsamhet, samhället efter ett/fem år	1,3 mkr/18 mkr
Tillgänglig potential, FÖRE-läget	14,8 mkr
Kvarvarande potential, EFTER-läget	10,6 mkr
Återbetalningstid samhället	9 månader

* Beloppen avser de totala utfall som har skapats av de individer som ingått i denna studie.

Tabell 2. Intäkter på kort och medellång sikt för samhället som helhet samt för den offentliga sektorn.

	Totalt, kort sikt (1år)	Per deltagare, kort sikt	Totalt, medellång sikt (5 år)
Samhället	4 176 000 kr	161 000 kr	20 880 000 kr
Kommun	425 000 kr	16 000 kr	2 124 000 kr
Landsting	231 000 kr	9 000 kr	1 154 000 kr
Staten totalt	1 394 000 kr	54 000 kr	6 972 000 kr

Diagram 1. Intäkt på kort sikt (ett år) för samhället och för offentliga sektorn.

Lönsamhet för samhället

För samhället är projekt NBH en lönsam satsning redan på kort sikt, förutsatt att resultatet från NBH kan bibehållas. Genom att en så stor andel av deltagarna kommer i arbete skapas ett produktionsvärde som överstiger insatskostnaderna. Observera att vi i dessa beräkningar inte har tagit hänsyn till det eventuella mervärde som deltagarna skapar när de arbetar redan under projekttiden. Skulle det vara så att mervärdet överstiger kostnaderna för handledning så ökar lönsamheten för samhället ytterligare även vad som redovisas i dessa beräkningar. Lönsamheten för samhället efter ett år är 1,3 mkr och efter fem år 18 mkr.

Lönsamhet för Västerås stad

På kort sikt, ett år, har Västerås stad en negativ lönsamhet. Det beror på att stadens projektkostnader för insatsen överstiger stadens årliga intäkter. Men eftersom intäkterna är årligen återkommande skapas en lönsamhet på sikt. Lönsamheten efter ett år är -1,9 mkr och på fem års sikt är lönsamheten -160 tkr.

Att lönsamheten inte är bättre för staden är att målgruppen inte belastar staden i någon större omfattning innan deltagarna kommer till NBH. Skulle vi däremot att projekt NBH genomförs i syfte att undvika att flera av deltagarna på sikt ska bli beroende av försörjningsstöd så kommer kommunens lönsamhet att öka betydligt, genom att framtida kostnader kan undvikas. Om deltagare, som studerar året efter att de lämnar projekt NBH, avslutar sina utbildningar och kommer i arbete kommer stadens lönsamhet förbättras ytterligare.

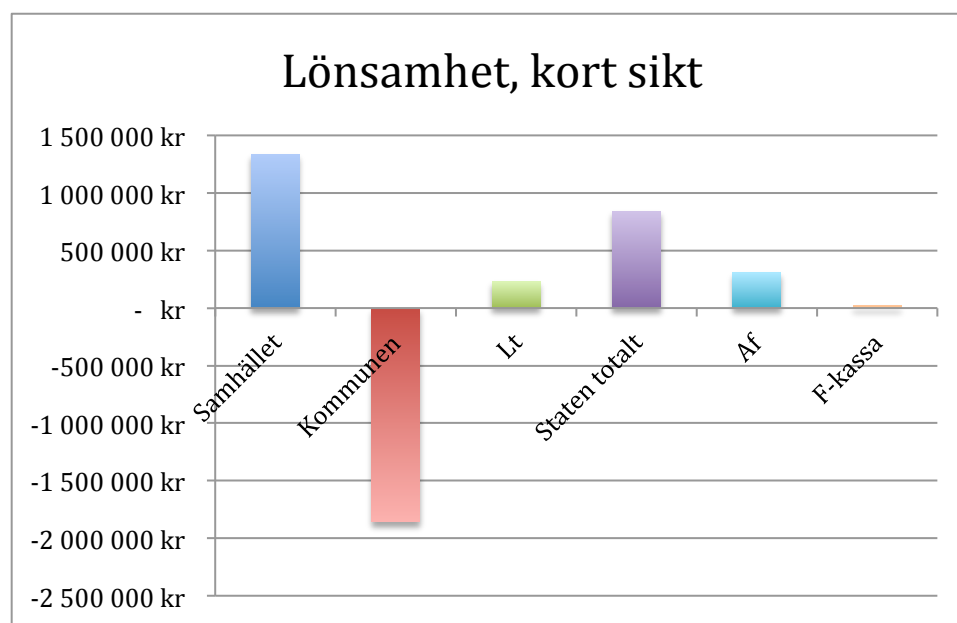
Lönsamhet för Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen har en positiv lönsamhet på kort sikt. Det beror framför allt på att färre deltagare är beroende av aktivitetsstöd efter insatsen. Men den totala intäkten hålls till viss del nere genom att några deltagare är arbetssökande med A-kassa efter att de lämnar projekt NBH. Kommer dessa deltagare i arbete kommer Arbetsför-

medlingens lönsamhet att öka ytterligare. Lönsamheten för Arbetsförmedlingen är 307 tkr efter ett år och 1,5 mkr efter fem år.

Tabell 3. Lönsamhet på kort (ett år) och medellång sikt (fem år) samt återbetalningstid för samhället som helhet samt för olika sektorer i samhället.

	Kort sikt	Medellång sikt	Per deltagare, kort sikt	Payoff -tid, mån	Per deltagare, medellång sikt
Samhället	1 338 000 kr	18 042 000 kr	51 000 kr	9	694 000 kr
Kommun	-1 857 000 kr	-158 000 kr	-71 000 kr	65	-6 000 kr
Landsting	231 000 kr	1 154 000 kr	9 000 kr	--	44 000 kr
Staten totalt, varav	839 000 kr	6 417 000 kr	32 000 kr	--	247 000 kr
Arbetsförmedlingen	307 000 kr	1 533 000 kr	12 000 kr	--	59 000 kr
Försäkringskassan	19 000 kr	97 000 kr	1 000 kr	--	4 000 kr
Övrig stat	513 000 kr	4 787 000 kr	20 000 kr		184 000 kr

Diagram 2. Lönsamheten på kort (ett år) sikt för samhället och offentliga sektorn

Vad kostar det att inte göra några insatser?

Inom ramen för projekt Neighbourhood 2.0 har resurser satsats på en målgrupp som har behov av stöd och hjälp för att klara av att etablera sig i samhället. Vid en första anblick kan man anse att det är kostsamt att stödja denna grupp. Genom att titta på värdet av den produktion som individerna har skapat, och kommer att kunna skapa, får vi dock ett mått på vad det kostar att inte gör några insatser för denna målgrupp.

Samhällets totala kostnad för deltagarnas utanförskap året före medverkan i projektet är 14,8 mkr, vilket motsvarar ca 570 000 kr per individ. Detta ligger i linje med, men

något under, den genomsnittliga kostnaden på 600 000 kr per år för samtliga individer som Payoff har utvärderat sedan starten 2007.

Kostnaden för utanförskapet består nästan uteslutande av att deltagarna inte arbetar i Före-läget, dvs. förlorat produktionsvärde. Detta visar tydligt hur viktigt det är för både individen och för samhället att deltagarna kommer i arbete.

Effekter av förebyggande arbete

Projekt Neighbourhood 2.0 är både ett arbetsinriktat projekt på så sätt att det ger deltagarna en möjlighet att få erfarenhet från socialt arbete på skolor och fritidsgårdar. Det är även ett förebyggande arbete där eleverna i skolan och barnen på fritidsgårdar får extra stöd från vuxenvärlden för att känna sig trygga och kunna utvecklas.

Det framkommer tydligt i denna utvärdering att projektet är ett viktigt stöd för eleverna. Att göra en uppskattning om hur stor denna effekt är för barnen är dock svårt. Barn i denna ålder påverkas av många olika faktorer och att göra en bedömning av hur stor påverkan är just av detta projekt är inte möjligt.

För att sätta dessa viktiga, men svårbedömda och långsiktiga effekter i ett sammanhang, har vi emellertid utgått från följande antagande:

Hur många elever måste projekt NBH stödja och hjälpa för att de ska klara sig bättre i livet, klara sin skolgång bättre och därigenom på sikt kunna klara av att komma ut i arbetslivet?

Som beskrivits ovan är den genomsnittliga kostnaden för ett års utanförskap cirka 600 000 kr för samhället. Kan en elev stödjas av projekt NBH att på sikt komma i arbete sex månader tidigare än utan medverkan i projektet skulle det innebära en intäkt på 300 000 kr för samhället.

När vi tittar på den totala lönsamheten för projekt NBH är insatsen lönsam redan efter ett år enbart med hjälp av de effekter som deltagarnas positiva utveckling genererar. Om hela projektkostnaden istället skulle bäras bara av att elever mår bättre och klarar sig i livet skulle det behövas att ca elva elever fick så mycket stöd att de klarar sig bättre i skolan och att de på sikt kan komma ut i arbetslivet sex månader tidigare än vad de hade gjort utan stöd från NBH. Utöver dessa effekter tillkommer effekter där personal på skolor, bibliotek, bussar m.m. känner sig tryggare, det blir lugnare miljö i det lokala centrumet och mindre skadegörelse och snatterier. Någon bedömning av värdet av dessa indirekta parametrar finns inte med i våra beräkningar, men bör vara en del i den totala bedömningen av projektets resultat och effekter.

Vad ska Neighbourhood 2.0 jämföras med?

Det är viktigt att föra ett resonemang och göra en analys om vad kostnader och resultat för Neighbourhood verkligen ska jämföras med. Att inte göra något alls är naturligtvis ett alternativ. Men det går ju även att använda resurserna från Neighbourhood för att genomföra någon annan typ av insats för målgruppen. Utifrån detta bör beslutsfattare göra en bedömning angående vilka andra alternativa insatser som kan genomföras och därefter bilda sig en uppfattning om på vilket sätt de kommunala resurserna kan användas på bästa sätt.

När Payoff därför gör en sammanvägd bedömning av de samhällsekonomiska värden som skapas i projekt NBH, både direkt genom deltagarnas positiva utveckling och indirekt genom elevernas utveckling, anser vi att det är en viktig och lönsam insats. Inom ramen för en diskussion om implementering anser vi dock att det är av stor vikt att trots detta se över huruvida insatsen kan utvecklas ytterligare och göras mer effektiv. Självklart bör Västerås stad även göra en analys om det finns helt andra prioriteringar som behöver göras där resurserna kan göra mer nytta än i NBH. Men utifrån antagandet att Västerås stad vill satsa resurser på förbyggande och kvalitetshöjande insatser i skola och på fritidsgårdar genom att unga vuxna får arbeta och studera med fokus på socialt arbete samt att metoden unga leder unga används, så är vår bedömning att det skapas betydande värden genom att arbeta på det sätt som Neighbourhood 2.0 har arbetat.

Rekommendationer

Utifrån den kunskap som Payoff har fått under genomförandet av uppdraget med att stödja och utvärdera Neighbourhood 2.0, och med hjälp av vår långvariga erfarenhet från liknande insatser och verksamheter, lämnar vi nedan ett antal rekommendationer. Vår förhoppning är att dessa rekommendationer ska kunna ligga till grund för diskussioner och beslut på både strategisk och operativ nivå för att bidra till ytterligare utveckling av verksamheten inom Neighbourhood 2.0.

Payoff rekommenderar att Västerås stad och berörda parter genomför följande:

- Ett nära och fungerande samarbete med AMA Arbetsmarknad och Arbetsförmedlingen är en förutsättning för att genomföra den verksamhet som bedrivs inom Neighbourhood 2.0. I samband med diskussioner om en framtida implementering bör arbetsmodellen ses över utifrån ett effektivitetsperspektiv. Effektivitet i detta fall kan ses utifrån möjlighet att ta emot och ge fler deltagare stöd inom ramen för befintliga resurser
- En förutsättning för att flera unga vuxna ska få möjlighet att få stöd från Neighbourhood-verksamheten är att deltagarna byts ut med jämna mellanrum. Under projekttiden har denna tid varit cirka sex månader. Samtidigt skapar det frustration hos elever och personal att precis när man lärt känna NBH:arna och fått förtroende för dessa individer så försvinner dom. Vi rekommenderar därför att se över modellen för hur inskolning av nya NBH:are ska gå till. Kan exempelvis förståelsen och delaktigheten hos ordinarie personal öka genom ökad information eller genom att informera på annat sätt? Kan det vara en överlappning mellan nya och gamla NBH-grupper, så att det alltid finns "kända ansikten" i verksamheten?
- Öka tydligheten kring vilka som är NBH:are genom att tydliggöra rutiner kring
  - Användandet av profilkädder och namnskyttar
  - Scheman som visar vilka som jobbar och när
  - Bilder på de NBH:are som finns på just denna skola eller fritidsgård
  - Tydliggöra skillnaderna mellan den kommunala here4U-verksamheten (here4Uneighbourhood) och here4U-verksamheten in föreningsregi.
- Om en verksamhet, motsvarande den som bedrivs inom NBH, kommer att drivas vidare bör det göras utifrån ett strategiskt perspektiv för staden. NBH-resursen bör hela tiden utvärderas om på vilka skolor och i vilka områden den gör mest nytta. Detta måste dock samtidigt ske i förhållande till att kontinuitet lyfts fram som en framgångsfaktor för verksamheten och att det finns en stark förankring för NBH-verksamheten hos den lokala ledningen på skola och fritidsgård. För att lyckas med detta behöver NBH-verksamheten få en tydlig hemvist i organisationen, så att det finns en styrande grupp som har mandat att fatta beslut.
- Om verksamheten drivs vidare och Arbetsförmedlingen även fortsättningsvis kommer att vara en part i rekryteringen och stödet till deltagarna bör Arbetsförmedlingen även bjudas in att delta in den strategiska styrningen av insatsen.
- Frågeställningen angående att hur en varaktig modell för uppföljning av främjande projekt skulle kunna se ut behöver utredas ytterligare, vilket förslagsvis görs genom att berörda parter deltar i gemensam workshop för att diskutera och arbeta med frågan.

Göteborg, 2017-05-15

Jonas Huldt

Payoff Utvärdering och Analys AB